

## การเยียวยาด้วยปัญญาและหัวใจในการดูแลผู้ป่วยมะเร็ง “Healing by Wisdom and Mind in Cancer Patients”

ชลียา วามะลูน, ค.ม. (Educational Administration , M.Ed. )<sup>1</sup>

นุสรา ประเสริฐศรี, ป.ด. (Nusara Prasertsri Ph.D. (Adult Nursing ))<sup>2</sup>

นิภาพร ลครวงศ์, ป.ด. (Nipaporn Lakornwong Ph.D. (Psychology of Counseling ))<sup>3</sup>

1: โรงพยาบาลมะเร็งอุบลราชธานี

2: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์

3: โรงเรียนบาลยโสธร

มะเร็งเป็นโรคเรื้อรังที่ส่งผลกระทบต่อผู้ป่วยและญาติทั้งทางร่างกาย จิตวิญญาณ อารมณ์ สังคม และเศรษฐกิจ ผู้ป่วยนอกจากจะเผชิญความทุกข์ทรมานด้านร่างกายเนื่องจากพยาธิสภาพของโรคแล้ว ยังจะต้องเผชิญกับความไม่แน่นอนของชีวิต หวาดกลัวกับความตาย วิตกกังวลเกี่ยวกับสุขภาพของตนเอง หน้าที่การงาน สัมพันธภาพในครอบครัว แผนการดำเนินชีวิตเปลี่ยนแปลงที่ต้องพึ่งพาผู้อื่น ความรู้สึกมีคุณค่าของชีวิตลดลง ขาดกำลังใจ ทำให้ผู้ป่วยเกิดความรู้สึกหมกหมอง เศร้าโศก ท้อแท้ เบื่อหน่าย การดูแลผู้ป่วยมะเร็งจึงต้องการดูแลที่มีประสิทธิภาพอย่างเป็นองค์รวม ครอบคลุมทุกมิติเพื่อให้ผู้ป่วยมีความทุกข์น้อยลงและมีคุณภาพชีวิตดีขึ้นในขณะที่เจ็บป่วยและระยะสุดท้ายของชีวิต

การรักษามะเร็งในปัจจุบันด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย เราต่างมุ่งจัดการที่เป็นในทิศทางของความเอาชนะโรคและความเจ็บป่วย พยายามที่จะเข้าไปแก้ไขจัดการอันเป็นกระบวนการที่เป็นเลิศมากขึ้นไปกว่าที่จะ เยียวยาด้วย “ปัญญา” ที่แสดงถึงความเข้าใจในธรรมชาติแห่งความเจ็บป่วยของปัจเจกบุคคล และน้อม “ใจ” ลงให้อ่อนโยนในการดูแลผู้ป่วยและญาติ งานรักษาเยียวยาผู้ป่วยมะเร็งเป็นเรื่องที่ต้องอาศัยทั้งองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และศิลปะศาสตร์ที่มีความละเอียดอ่อนและมีความสมดุลอย่างเป็นองค์รวมเพื่อการเยียวยาเพื่อนมนุษย์ที่เจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง

**ปัญญา** คือความรู้คิด ที่แสดงถึงความรู้ถึงเหตุถึงผล รู้อย่างชัดเจนโดยเข้าใจ และสามารถใช้ความรู้ความเข้าใจปัญหา เพื่อการดูแลเยียวยาผู้ป่วยอย่างเป็นองค์รวม กระบวนการหลักที่ใช้ในการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาตามแนวพุทธคือ หลักอริยสัจสี่ คือการหา ปัญหา สาเหตุของปัญหา มองหาเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้น และวิธีแก้ปัญหานั้น การใช้หลักอริยสัจสี่นี้สอดคล้องกับการเยียวยารักษาโรคของการแพทย์กระแสหลักในปัจจุบัน ซึ่งต้องวินิจฉัยโรคให้ ถูกต้อง หาสาเหตุของโรคให้พบ หาวิธีการรักษาโรคนั้น แต่หลักอริยสัจสี่นี้สามารถใช้ในภาพกว้าง ในการแก้ไขปัญหาวิตถิของผู้ป่วยมะเร็งที่ต้องดำเนินชีวิตร่วมกับปัจจัยอื่นๆ ทั้งสิ่งที่มีชีวิต และธรรมชาติ แวดล้อม ให้เกิดความสุขร่วมกันได้

**ใจ** อันประเสริฐ เป็นหลักความประพฤติที่ประเสริฐบริสุทธิ์ ที่ต้องมีไว้เป็นหลักใจและกำกับความประพฤติของบุคคลากรทางสาธารณสุข และปฏิบัติตนต่อผู้ป่วยโดยชอบ หลักใจนั้นคือพรหมวิหาร 4 การเยียวยาผู้ป่วยมะเร็งนั้นต้องอาศัยความอ่อนโยนทางจิตใจและความเข้าใจของผู้ให้บริการทางการแพทย์และการสาธารณสุขเพื่อนำไปสู่การเยียวยาการเจ็บป่วยของผู้ป่วยไปสู่จุดสมดุลของโรคและการเจ็บป่วยนั้นได้โดยมี **เมตตา**ปรารถนาดีอยากให้เขามีความสุข **กรุณา** คิดช่วยให้พ้นทุกข์ ใฝ่ใจในอันจะปลดปล่อยบำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อนของผู้ป่วยมะเร็ง **มุทิตา** ความยินดี ในเมื่อผู้อื่นอยู่ดีมีสุข มีจิตผ่องใสบันเทิง และ **อุเบกขา** ความวางใจเป็นกลาง อันจะให้ดำรงอยู่ในธรรมตามที่พิจารณาเห็นด้วยปัญญา ไม่เอนเอียงด้วยรักและชังในผู้ป่วย

**ผลสรุป** การเยียวยาด้วย**ปัญญา**และ**หัวใจ** คือความงดงามของคนหนึ่ง ที่มหนึ่งทีม องค์กรหนึ่งองค์กรที่มีหน้าที่เกื้อกูลกรุณา ผู้คนที่กำลังเผชิญกับความเจ็บป่วยด้วยความรู้และความรักที่มีอยู่อย่างเต็มเปี่ยม เป็นการเยียวยาแบบองค์รวมเน้นที่ชีวิต ไม่ได้เน้นที่โรค มุ่งให้เกิดชีวิตที่ปราศจาก โรค ปราศจากความทุกข์ทั้งปวงเป็นสิ่งสำคัญ ไม่ได้มุ่งเยียวยาเฉพาะตัวโรค แต่เยียวยาทั้งชีวิตที่จะไปสัมพันธ์กับปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย และมุ่งมั่นพัฒนาชีวิตไปสู่ชีวิตที่ดีงาม มีความสุข ไม่ว่าจะ เป็นชีวิตที่อยู่ในสภาวะใด ทั้งภาวะชรา พยาธิ มรณะ หรืออาจกล่าวอย่างง่าย ๆ ว่า ให้มีการ แก่ เจ็บ และตายที่ดี และมีความสุขนั่นเอง

โมเดลการเยียวยาด้วยปัญญาและหัวใจในการดูแลผู้ป่วยมะเร็ง

